

Garantinio fondo 2020 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimas

Finansinis auditas

Paskelbta: 2021 10 01

[VISA ATASKAITA \(LT\)](#)

[SANTRAUKA \(EN\)](#)

Ką mes įvertinome ir kodėl

Vadovaudamiesi Valstybės kontrolės įstatymu ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, atlikome kasmetinį Garantinio fondo (toliau – Fondas) finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo ir lėšų bei turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimo auditą. Fondas skirtas padėti darbuotojams, jei jų darbdavys kreipiasi dėl nemokumo.

Ką mes nustatėme

2020 m. Fondo veiklos rodikliams reikšmingos įtakos turėjo išskirtinių priemonių, skirtų COVID-19 padariniams švelninti, įgyvendinimas. Vyriausybei paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją dėl COVID-19, subsidijas darbdaviams darbo užmokesčiui už darbuotojų prastovas ir išmokas savarankiškai dirbantiems nuspręsta finansuoti iš Garantinio fondo, tam tikslui skiriant valstybės biudžeto ar ES struktūrinių fondų lėšas. Iš viso Valstybinio socialinio draudimo fondo (SoDRa) valdybai pervesta 281 528 000 eurų, iš jų panaudota 97,5 % lėšų. Dėl šių priemonių 2020 m. Fondo gautos įplaukos, lyginant su 2019 m., padidėjo daugiau kaip 12 kartų, o patirtos išlaidos – daugiau kaip 34 kartus.

Įstatymų keitimus iniciavusi Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir paramos administravimą ir mokėjimą vykdžiusios Užimtumo tarnyba ir VSDF valdyba užtikrino, kad per mėnesį nuo karantino paskelbimo būtų sukurtos teisinės prielaidos ir administravimo mechanizmas, reikalingi įvertinti gautus prašymus dėl išmokų savarankiškai dirbantiems asmenims ir subsidijų darbdaviams skyrimo ir jos būtų pradėtos mokėti. Per 2020 m. 176 700 savarankiškai dirbančių asmenų gavo nustatyto dydžio išmokas, tam tikslui panaudota 129 566 500 eurų.

Įvertinę lėšų naudojimą šiems išmokoms mokėti teisėtumo pažeidimų nenustatėme. Tačiau, kitaip, nei skiriant išmokas savarankiškai dirbantiems asmenims, subsidijai darbdaviams darbo užmokesčiui darbuotojų prastovų metu skirti procesas buvo mažai automatizuotas ir užėmė daug laiko, nes reikėjo sutikrinti darbdavio pateiktus duomenis apie kiekvieną prastovose esantį darbuotoją. Dėl šių priežasčių ir dėl darbdavių pateiktos netikslios ir neišsamios informacijos dalis subsidijų (31 % tikrintų atvejų) išmokėtos vėliau, nei numatyta teisės aktuose.

Nustatėme, kad 43 % audituotų subsidijas gavusių įmonių Valstybinei darbo inspekcijai, stebinčiai galimus prastovų režimo pažeidimus, pateikti duomenys apie prastovas buvo netikslūs. Per 2020 m. panaudota 144 812 400 eurų subsidijoms daugiau nei 22 000 darbdavių išmokėti. 2021 m. pranešimų tvarka buvo patikslinta: darbdaviai įpareigoti teikti išsamesnę informaciją apie prastovą.

Kokias išvadas padarėme

Fondo lėšos panaudotos laikantis taikytinų teisės aktų. Tačiau, 2020 m. jo veiklos rodikliams reikšmingos įtakos turėjo išskirtinių priemonių, skirtų COVID-19 padariniams švelninti, įgyvendinimas. Siekdamas užtikrinti duomenų apie prastovas patikimumą Valstybinė darbo inspekcija ir VSDF valdyba sutarė, kad duomenis darbdaviams apie prastovas tikslinga pateikti per VSDF elektroninę draudėjų aptarnavimo sistemą, tam planuojama inicijuoti teisės aktų ir programinės įrangos pakeitimus.